

T.C.
ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞI
Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü

Sayı : B.18.0.ÇYG.0.04.04.020/17406
Konu : Ambalaj Atıkları Yönetim Planı

23 Ekim 2007

BAKANLIK MAKAMINA

24.06.2007 tarih ve 26562 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren “Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği”nin 32 nci maddesinin üçüncü fıkrasında ambalaj atıkları yönetim planına ilişkin esasların Bakanlıkça belirleneceği hükme bağlanmıştır.

Ambalaj atıklarının belirli bir sistem içinde kaynağından ayrı toplanması, taşınması, ayrıştırılması, tekrar kullanımı, geri dönüştürülmesi faaliyetlerinin çevre ile uyumlu şekilde gerçekleştirilmesine yönelik olarak yapılacak çalışmalar önceden ayrıntısı belirtilen plan üzerinde yapılması uygulayıcılar için birliktelik ve kolaylık sağlayacağı gibi uygulamada ambalaj atıklarının kaynaktan toplanmasındaki verimini de artıracaktır.

Yönetmelikte söz konusu planda yer alması ön görülen temel hususlar belirlenmiştir. Bu kapsamda ambalaj atıklarının kaynağında ayrı toplanması amacı ile hazırlanan ve bir örneği ilişikte sunulan “Ambalaj Atıkları Yönetim Planı Formatı”nın yürürlüğe konulması hususunu,

Olurlarınıza arz ederim.

Prof. Dr. Lütfi AKÇA
Genel Müdür

Ek: Ambalaj Atıkları Yönetim Planı Formatı (4 sayfa)

Uygun görüşle arz ederim.

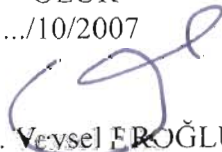
.../10/2007

Prof. Dr. Hasan Z. SARIKAYA
Müsteşar

OLUR

.../10/2007

Prof. Dr. Veyysel FROĞLU
Bakan

Atık Yönetim Planı; ülkemizin atık yönetim politikalarıyla uyumlu olmak ve belirlenen hedeflere ulaşmak; yönetilmesi gereken ambalaj atıklarının türleri, miktarları ve kompozisyonlarını, toplanmalarını ve geri kazanılmalarını ana hatlarıyla ortaya koymak ve envanterini oluşturmak; malzeme cinslerine göre ambalaj atıklarının oluşumunun azaltılması ve geri kazanılmaları için teknolojik önlem alınması gereken bölgelerin ve malzemelerin tanımlanmasına yardımcı olmak; ambalaj atıklarının kaynağında diğer atıklardan ayrı olarak toplanması, lisanslı ayırma tesislerine getirilerek ayrıştırılması, bu atıkların yine lisanslı geri dönüşüm tesislerinde geri dönüşümünün sağlanması için gereken finansmanı ortaya koyarak gelecekteki yatırım ihtiyacının belirlenmesine yardımcı olmak amacıyla hazırlanır.

Hazırlanacak ambalaj atıkları yönetim planının formatı aşağıdaki şekilde olmalı ve gerekli olan tüm bilgiler her bir başlığın altında detaylı olarak verilmelidir.

AMBALAJ ATIKLARI YÖNETİM PLANI (AAYP) FORMATI

AAYP genel olarak üç ana bölümden oluşmalıdır. Birinci bölüm mevcut durumu, ikinci bölüm uygulamayı, üçüncü bölüm ise izlemeyi içermelidir.

1 BÖLGENİN MEVCUT DURUMU

Bu bölümde mevcut durumun tespit edilmesi amacıyla, ayrı toplamanın yapılacağı bölgenin (İl, ilçe, birlik vb.) coğrafik konumu, iklimi, nüfusu, sosyo ekonomik yapısı, atık oluşumunu sağlayan merkezler, ayırma tesisleri hakkında bilgi verilmelidir. Verilen bilgiler çok detaylı olmamalıdır. Amaç, ikinci bölümde yapılacak olan planlamaya esas teşkil edecek mevcut yapıyı ortaya koymaktır. Bu hususlar dikkate alınarak aşağıdaki başlıkların her biri doldurulmalıdır.

- 1.1 Coğrafi konumu (Bölgenin tamamına ait bilgi verilmelidir. Mahalle, cadde ve sokakların da yer aldığı bir harita eklenmeli ve bölgede bulunan mahalle, cadde, sokak isimleri ve sayıları tablolar halinde verilmelidir.)
- 1.2 İklim (Bölgenin iklim yapısını gösteren yağış, buharlaşma, sıcaklık gibi meteorolojik parametrelerin uzun dönem ortalamaları verilmelidir.)
- 1.3 Nüfus (Bölgenin tamamının kışlık ve yazlık nüfusu ayrı ayrı belirtilmelidir.)
- 1.4 Sosyo ekonomik yapı (Eğitim durumu, tüketim alışkanlıkları, konutların yapısı ve ısınma şekli, şehirleşme ve yerleşim durumuna ait bilgi verilmelidir.)
- 1.5 Atık üreticileri (Bölgede bulunan mahalleler bazında; konut, işyeri, okul, kamu kurum/kuruluşu, market, alışveriş merkezi, satış noktası, otel, organize sanayi bölgesi, terminal ve benzeri atık üreticilerinin sayısı ve nüfusu hakkında bilgiler tablolar halinde verilmelidir.)
- 1.6 Ayırma tesisleri (Bölge sınırları içerisinde veya bölge dışında olup yakın mesafede bulunan lisanslı/geçici çalışma izinli toplama-ayırma ve geri dönüşüm tesisleri tespit edilerek, bu tesislere ulaşımı sağlayan yollar ve mesafeler bir harita üzerinde verilmelidir.)
- 1.7 Sokak toplayıcıları (Bölgede gayri resmi olarak ambalaj atığı toplayan kişilerin ve depoların sayıları ve çalışma şekillerine ilişkin bilgi verilmelidir.)

1.8 Evsel atık miktarı (Bölgenin tamamında günlük olarak toplanan atık miktarına ait bilgi verilmelidir.)

1.9 Atık kompozisyonu (Oluşan atığın kompozisyonu verilmelidir.)

1.10 Atık toplama sistemi (Bölgede oluşan atıkların toplama faaliyetinin kimler tarafından, hangi yöntemle ve hangi sıklıkla yapıldığına dair bilgi verilmelidir.)

1.11 Evsel atık toplama aracı (Araç sayısı, araçların kapasitesi, günlük sefer sayısı, araçların doluluk oranına ilişkin bilgi verilmelidir.)

1.12 Belediyenin atık bertaraf sahasının mevcut durumu (Düzenli /düzensiz depolama sahasının yeri, kompost tesisinin yeri, kullanım ömrü, kaç yıldır kullanıldığı, depolanan atık miktarına ilişkin bilgi verilmelidir.)

1.13 Önceki çalışmalar (Eğer daha önceden ambalaj atıkları kaynakta ayrı toplanıyorsa günlük, haftalık, aylık olarak toplanan ambalaj atığının miktarı ve bunların malzeme cinsine göre dağılımı, çalışmaların devam edip etmediği, karşılaşılan sorunlara ve çözümlerine ait bilgi verilmelidir.)

1.14 Ambalaj atığı toplama aracı (Daha önceden kaynakta ayrı toplama yapılıyorsa araç sayısı, araçların kapasitesi, günlük sefer sayısı hakkında bilgi verilmelidir.)

2 UYGULAMA PLANI

Bu bölümde; bölgenin mevcut durumu göz önüne alınarak, kaynakta ayrı toplamanın kimler tarafından, nasıl, ne şekilde ve ne zaman yapılacağını gösteren detaylı eylem planı hazırlanmalıdır. Uygulama ilk etapta tüm bölge genelinde değil, pilot ölçekte başlatılmalıdır. Pilot bölge; birinci bölümde verilen bilgiler ışığında özellikle sosyo ekonomik seviyenin yüksek olduğu, apartman ve siteler şeklinde planlı yerleşmenin yoğun olduğu ve ambalaj atıklarının yüksek miktarlarda olduğu mahallelerden seçilmeli ve uygulamaya öncelikle buralarda başlanmalıdır. Ayrı toplamanın başlatılacağı pilot bölgede belirli bir hedefe ulaşılması durumunda uygulama kademeli olarak genişletilmeli ve bölgenin tamamına yayılması sağlanmalıdır. Kaynakta ayrı toplama ile ilgili sürecin kaç aşamada tamamlanması planlanıyor ise her bir aşama detaylı bir şekilde iş termin planı çerçevesinde tablo halinde açıklanmalıdır.

2.1 İletişim bilgileri (Uygulamanın etkinliğini, izlenmesini, denetimi ve kontrolünü sağlamak amacıyla sorumlu tarafların ad, soyadı, meslek, ünvan, telefon, faks, e-posta bilgileri verilmelidir.)

2.1.1 Belediyenin plandan sorumlu personeli (Belediyelerde, katı atık hizmetlerinin yürütülmesi amacıyla oluşturulacak birim kapsamında, ambalaj atıklarının kaynağında ayrı toplanması çalışmalarının izlenmesi amacıyla ayrı bir birim bulunmalıdır)

2.1.2 İl Çevre ve Orman Müdürlüğündeki sorumlu personel

2.1.3 Piyasaya süren/yetkilendirilmiş kuruluşun plandan sorumlu personeli

2.1.4 Lisanslı ayırma tesisindeki/tesislerindeki çevre sorumlusu (Ayırma tesislerinin seçiminde yerleşim alanının tesise olan uzaklığı mutlaka göz önünde bulundurulmalıdır. Uzaklık, toplamanın verimini ve toplama maliyetini etkileyecektir.)

2.2 Uygulamanın aşamaları (Uygulamanın kaç aşamadan oluşacağı, her bir aşamanın başlangıç tarihi bir termin plan içerisinde belirtilmeli ve aşamaları ile birlikte harita üzerinde gösterilmelidir.)

2.3 I.Aşamanın detaylandırılması (I. Aşamada kaynakta ayrı toplama çalışmasının yürütüleceği bölgede bulunan atık üreticileri belirtilmelidir. Mahallelere göre; nüfus, konut, okul, resmi kurum, satış noktası, hastane, fabrika vb. atık üreticilerinin sayıları, oluşturdukları ambalaj atıklarının hangi yöntemle (poşet, kumbara vb.), hangi gün ve saatte, ne şekilde toplanacağı belirlenmelidir.)

2.4 I. Aşamanın kapsadığı bölgede bulunan atık üreticilerinden kaynaklanan ambalaj atığının yanı sıra ambalaj dışı olarak değerlendirilen gazete, dergi, resmi yazılarda kullanılan kağıtlar, fabrikaların üretim artıkları da (hurda metal, boru, sac levha vb. hariç) aynı sistemle toplanmalıdır.

2.5 Ambalaj atığı üreticilerine kaynakta ayrı toplama konusunda verilecek eğitimin kimler tarafından, nerede, hangi yöntem ve materyaller ile verileceği belirlenmelidir (Bu bilgiler tablo halinde verilmelidir.)

2.6 Ayrı toplamanın başlatılacağı pilot bölge için aşağıda belirtilen başlıkların tamamına ilişkin bilgi verilmelidir. Bu bilgilerin bölgenin tamamına göre oranları da ayrıca belirtilmelidir.

2.6.1 Nüfus.

2.6.2 Oluşan atık miktarı.

2.6.3 Atık kompozisyonu.

2.6.4 Oluşan ambalaj atığı miktarı.

2.6.5 Toplanacak tahmini ambalaj atığı miktarı. (Malzeme cinslerine göre).

2.6.6 Sözleşme ve/veya protokol yapılan lisanslı/geçici çalışma iznli toplama-ayırma tesislerinin isim ve adres bilgileri ile protokol süresi.

2.6.7 İhtiyaç duyulacak kumbara ve/veya poşet sayısı (Kumbara ve poşetlerin resimleri ile birlikte özelliklerine ait bilgi verilmelidir.)

2.6.8 Ayrı toplama yapılacak bölgedeki mahalle, cadde ve sokak sayıları.

2.6.9 Konut, işyeri, okul, kamu kurum/kuruluşu, market, otel, organize sanayi bölgesi, terminal ve benzeri gibi atık üreticilerinin sayısı, aşamalar ölçekli plan üzerinde işaretlenecek

2.6.10 Ambalaj atıkları toplama araçlarının sayısı, kapasitesi ve özellikleri.

2.6.11 Biriktirme yöntemi (Ayrı toplanacak ve karışık toplanacak atık türlerinin neler olduğu belirtilmelidir. Poşetle toplama yapılacak cadde ve sokaklar ile kumbara yerleştirilecek cadde ve sokaklar belirtilmeli, sayıları tablo halinde verilmelidir. Cam ambalajların kırılabilir olma özelliği, kağıt atıkların da kolay kirlenme özelliğinden dolayı diğer atıklarla karışık olarak biriktirildikleri zaman ayrıştırmanın veriminin düşeceği ve ayrışan malzemenin de kalitesinin bozulacağı dikkate alınmalı ve özellikle cam ve kağıt ambalaj atıklarının ayrı biriktirilmesine ve toplanmasına özen gösterilmelidir.)

2.6.12 Poşetlerin dağıtım planı.

2.6.13 Kumbaraların yerleştirilme planı.

- 2.6.14 Toplama güzergahları ve mesafeleri.
- 2.6.15 Ambalaj atıklarının toplanma gün ve saatleri.
- 2.6.16 Satış noktası sayısı (200 m² den büyük satış noktalarının tespiti yapılmalıdır.)
- 2.6.17 Eğitim (Projenin uygulanacağı bölgede yaşayan vatandaşlara, site veya apartman yöneticilerine, okullara, lokanta, pastane, resmi kurumlara seminerler ve konferanslar düzenlenmesi için bir plan oluşturulmalıdır. Bu plan aşağıdaki başlıklara göre detaylandırılmalıdır.)
- 2.6.17.1 Eğitim yöntemi ve sıklığı (Eğitimin hangi tarihlerde başlayacağı, ne kadar sıklıkla tekrarlanacağı, hangi yöntemin kullanılacağı belirtilmelidir. Aynı toplama çalışmalarının başarılı olabilmesi için, etkili bir tanıtım yapılması ve bu tanıtımların da belirli aralıklarla tekrarlanması gerektiği göz önüne alınmalıdır.)
- 2.6.17.2 Eğitimin hedef kitlesi (Eğitimin verileceği okullar, apartman ve site yöneticileri, muhtarlar vb. gruplara ilişkin bilgi verilmelidir.)
- 2.6.17.3 Eğitimde görev alacak ekibin sayısı ve niteliği. (Eğitimi verecek ekip hakkında detaylı bilgi verilmelidir.)
- 2.6.17.4 Tanıtım materyalleri (Eğitim sırasında kullanılacak afişler, broşürler, kitapçıklar, panolar vb. materyaller ve diğer dokümanlara ilişkin bilgi verilmelidir.)
- 2.6.18 Satış noktalarında oluşturulan ambalaj atığı toplama noktalarının sayısı.
- 2.6.19 Birinci aşamada bölgedeki sokak toplayıcıların durumu (Öncelikle ambalaj atıklarını gayri resmi olarak toplayanların engellenmesi ya da sisteme dahil edilmeleri, sayıları, bölge dışına çıkarılması ile ilgili bilgiler verilmelidir.)
- 2.6.20 Maliyet (Uygulamanın harcama kalemleri belirlenerek tahmini toplam maliyetler hesap edilmelidir. Böyle bir çalışmaya başlanırken ambalaj atıklarından gelir elde edilmesi ikinci planda bırakılmalıdır. Piyasaya sürenler/yetkilendirilmiş kuruluşlar ambalaj atıklarının kaynağında ayrı toplanması, geri dönüştürülmesi ve geri kazanılması konusunda yürütülen çalışmaları ve eğitim faaliyetlerine yönelik harcamaları karşılamalıdır.)

3 İZLEME

Aynı toplama çalışmasının sağlıklı bir şekilde devamını sağlamak amacıyla, hazırlanan uygulama planı doğrultusunda her bir aşamanın izlenmesi gerekmektedir. İkinci bölümde detayları verilen planının aşamalarına göre belirlenen maddelerin uygulama aşamasında yerine getirilip getirilmediği, getirildiyse ne kadarının getirildiği veya getirilememesi nedenleri izlenmelidir. Örneğin planda ilk yıl 20.000 konutta ayrı toplama yapılacağı belirtilmiş ve uygulama sırasında bu 15.000 konutta kalmışsa bunun izlenmesi ve nedenlerinin araştırılıp yeniden planlanması gerekirse planda değişiklik yapılması gerekmektedir. Aynı toplamanın yapıldığı I. Aşama kapsamında nüfus, toplanan atık miktarı ve kompozisyonunun aylara göre dağılımı, verilen eğitim, yerleştirilen kumbara sayısı, dağıtılan mavi torba sayısı vb. konularda istatistikî veriler tutulmalıdır. Uygulama sırasında karşılaşılan sorunlar takip edilmelidir. Planın uygulanması sırasında, izleme sonucunda elde edilen verilere göre değişiklik öngörülebilir. Bu durumda değişiklik yapılmalıdır. Plana göre gerçekleşen veriler her altı ayda bir Bakanlığa sunulmalıdır.

